

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Sayın Yılmaz TUNÇ** tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Sümeyye BOZ
Muş Milletvekili

Cezaevlerinde tutulan mahpuslar, Türk hukuk sistemi çerçevesinde devletin koruması altında bulunmaktadır. Anayasa'nın 17. maddesi, herkesin yaşam hakkını, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğunu belirtirken, bu hakların devlet gözetiminde olan mahpuslar için özel bir önem taşıdığı açıktır. Anayasa'nın 56. maddesi ise sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkını tüm yurttaşlar için garanti altına alır. Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Kapalı Hapishanesinde 20 yıldır tutuklu bulunan Mehmet Başaran'ın durumunda görüldüğü gibi, sağlık hizmetlerine erişim hakkının ihlali, hem ulusal hukuk düzenlemeleri hem de uluslararası insan hakları normları açısından ciddi bir sorundur.

Türkiye'nin taraf olduğu Birleşmiş Milletler Mahpusların Korunması İçin Temel İlkeler ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 3. maddesi, mahpusların kötü muameleye maruz kalmaması gerektiğini ve sağlık ihtiyaçlarının etkin bir şekilde karşılanmasını öngörmektedir. Bunun yanında, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ve Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevlerinin Yönetimine Dair Tüzük, mahpusların düzenli sağlık hizmetine erişimini ve ihtiyaç halinde tedavi edilmesini açıkça düzenlemektedir. Bu bağlamda, Mehmet Başaran'ın 2 Kasım'da geçirdiği kalp krizinin ardından ailesine bilgi verilmemesi ve sağlık durumu kötüleşmesine rağmen uygun tedavinin sağlanmaması, mevzuata açık bir aykırılık teşkil etmektedir.

Ayrıca, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 257. maddesi, kamu görevlilerinin görevlerini ihmal etmeleri durumunda sorumluluklarının doğacağını düzenlemektedir. Hapishane yönetiminin Mehmet Başaran'ın durumu gibi hayati tehlike taşıyan bir olayda sağlık hizmetlerini sağlamaması veya geciktirmesi, aynı zamanda bu madde kapsamında da incelenmelidir. Bu ihmaller, yalnızca bireysel bir sorun olarak kalmayıp cezaevi yönetim sisteminde yapısal eksikliklerin bulunduğu işaret etmektedir.

Cezaevlerinde sağlık hizmetlerine erişimin engellenmesi, insan onuruna saygıyı esas alan hukuk devleti ilkesine de aykırıdır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 2. maddesinde belirtilen sosyal hukuk devleti ilkesi, bireylerin sağlık ve yaşam hakkını teminat altına almakla yükümlüdür. Ancak, Mehmet Başaran'ın olayında yaşanan ihmaller, bu ilkelerin cezaevlerinde yeterince uygulanmadığını göstermektedir.

Cezaevlerindeki sağlık hizmetlerine erişimin etkin bir şekilde sağlanması, yaşam hakkı ve sağlık hakkının korunması açısından temel bir zorunluluktur. Mehmet Başaran'ın durumu, cezaevlerinde bu konuda kapsamlı bir denetim ve reform ihtiyacını ortaya koymaktadır. Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere ve ulusal hukuka uygun olarak, cezaevlerindeki sağlık hizmetlerinin bağımsız denetim mekanizmaları ile güçlendirilmesi, hastane sevk süreçlerinin şeffaf bir şekilde işletilmesi ve hasta mahpusların haklarının güvence altına alınması elzemdır. Bu nerge, yalnızca Mehmet Başaran'ın haklarının değil, cezaevlerindeki tüm mahpusların sağlık ve yaşam haklarının korunmasını sağlamak adına gerekli adımların atılmasını amaçlamaktadır.

Bu bağlamda:

1. Mehmet Başaran'ın 2 Kasım'da geçirdiği kalp krizinin ardından ailesine bilgi verilmemesinin gerekçesi nedir? Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Yönetmeliği uyarınca, mahpusların sağlık durumları hakkında ailelerin bilgilendirilmesiyle ilgili düzenlemeler uygulanmakta mıdır?
2. 6 Kasım'da Mehmet Başaran'ın hapishaneye geri götürülmesi kararı alınırken, sağlık durumu hakkında hangi tıbbi değerlendirmeler yapılmıştır? Bu karar, bir doktor veya sağlık kurulu raporuna dayanmakta mıdır?
3. 23 Kasım'da Mehmet Başaran'ın durumunun kötüleşmesine rağmen hastaneye sevk edilmemesinin gerekçesi nedir? Bu süreçte hapishane yönetimi, sağlık hizmeti sağlamak için herhangi bir girişimde bulunmuş mudur?
4. Cezaevlerindeki sağlık hizmetleriyle ilgili denetim ve koordinasyonu sağlamak için Bakanlığınızca hangi mekanizmalar işletilmektedir? Hasta mahpusların düzenli ve etkin bir şekilde tedavi edilebilmesi için uygulanan prosedürler nelerdir?
5. Son 5 yıl içinde Türkiye genelindeki cezaevlerinde, gerekli sağlık hizmetlerine erişemediği gerekçesiyle yaşamını yitiren mahpus sayısı nedir? Bu olaylara ilişkin yürütülen idari ve hukuki süreçlerin sonuçları kamuoyuyla paylaşılmış mıdır?
6. Cezaevlerinde, özellikle kronik hastalığı veya ciddi sağlık sorunu bulunan mahpusların tedavi süreçlerinin şeffaf ve etkin şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla bağımsız denetim mekanizmaları kurulması planlanmakta mıdır?
7. Mehmet Başaran'ın sağlık durumu başta olmak üzere, hapishanede tutulan bütün diğer hasta mahpusların sağlık hizmetlerine erişimlerini sağlamak için Bakanlığınızın almayı düşündüğü acil tedbirler nelerdir?